

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBŐL Szeredán 27. Januáriusban 1790.

Belső 's más appro Tudósítások.

A' tűz próbálja meg az arannyat — a' tsata a'
vitézséget és a' fegyvert-vilelök' szivét. — Az
a' ritka szivekben lakó vitézi bátorság és tsudára
méltó bátor maga meg-határozás, mellyel magát
az *Erdödi Húszár Sergebéli Kapitány Szarvafy Ur*
egész Nemzetének halhatatlan ditsőségre, ezen hó-
napnak 6-dikán a' *Timoknál* előtt tsatában ki-mu-
totta, arra indította ő Felségét, hogy ezen rendki-
vül való vitézségét az említett Urnak nem tsak Má-
jorsággal jutalmaztatá meg, hanem, valamint hogy
ezen vitézség rendkívül való vala, ugy ő Felsége-is
a' Rendek ki-olztása meg-határozása végett törvé-
nyesen egybe-gyólni szokott *Rendbéli Tiszt Urak*

tanáts-gyűlésére nem várakozván, a' *Mária Theresia Ritteri Rendének* arany Keresztjét minden további gondolkozás nélkül leg-ottan Májor *Szarvasy* Urnak, vitéz szívének külső látható jegyéül, kegyelmesen le-küldé. Tsak ez a' kettős Tisztelség lehetett a' Major *Szarvasy* Ur fokszoros érdemeihez ízbott jutalom! — mindenek ezt kiáltják Bétsben — Obester *Liptay* és Májor *Sarvasy* Urak, mind ketten különös vitézséggel nyert arany Keresztes Magyar Vitézek, ketten nyerték ezen tsatát, még pedig úgy, hogy az ő Sergeiken kívül nem hogy más Nemzet, de még maga a' *Szerentse* sem lehet osztályos ezen ditsőségekben. Ha *Liptay* és *Szarvasy* Urak, Bétsben a' minden *Europai* Nemzetek' ölzve-zavaradott mulató társaságában lehetnének 's halhatnák mit beszéllenek róllak; örömeiben hasadna meg rettenthetetlen vitéz szivek. Most érte-el (de nem legelőbbször) Nemzetünk azt az idő punktmát, melyben az idegen Nemzetekben gyökerezve lakó irigység-is azt kiáltja: hozzá hasonlithatatlan katona a' Magyar! Hivsége, vitézsége, elmebéli-tehettsége, álhatatossága, Nemes érzékenysége — — sok más Nemzetek felett virágzik. „ Ennek a' Nemzetnek szégyelleném én nyelvét szollani, köntöfsét vifelni? Az az első ditsekedésem? hogy Magyarnek születtettem. — Egy sebhellyes ábrázatu Húsz. Káplár fordula-meg a' napokban Bétsben, (kétttség hivül valamelyik Vezérrel jött vala ide) valahól tsak megfordúlt meg állott nézésére a' sokóság, mint valami vitéz tsudának nézésére, és mindenek Vitézi Névvél nevezik vala, holott Bétsben szembe sem mindenkor szokott tönni a' katona; annál-is inkább egy Káplár. — Itt, hogy szokásom ellen hofszabatskán irtam, mint máskor — Nemzetem eránt való örömem' nem tartoztathattam magamban — meg-engedjenek Olvasóim; magamnak és nem másnak hizelkedtem — az idegen nyelven szólló ujságokban-is így írnak most róllunk: *Die edel denkende tapfere ungarische Nation.*

A' F. Hadi Kantzelláriától közelebb ki-adott költ F. Udvari Tudósítás ez: „ Az Obester *Liptay* Urtól,
a'

a' 6-dikban *Négotinnál* történt tsatának bővebb környülállásokkal való le-irása következő jegyzéket foglal magában: „Még a' múlt éltendőben Dec. 31-dikén meg-támodták vala a' *Bránovátz* Szabad-seregének *Szib* mellett lévő részét 1000 Jantsárok és 200 Spáhik; de ezen Szabad-seregnek Kapitánya *Roditzky*, az Illyriai Oláh seregbéli Kapit. *Qvelf*, fő Hadnagy *Bauer*, a' Keménylövők fő Hadnagya *Bayer* a' magok népeket olly el-tökéllett bátorsággal vitték a' tsatára, és olly vitézen tsapának az ellenségre, hogy azok közül 200-an a' tsata ptattzán halva maradván, visszafaladni kén-telenítettének. — Mivel ezután 2 napok alatt tsak egy ellenség sem mutatja vala magát, Obester *Liptay* Ur, Májor *Hubnert* 3 Kompania *Rájszki*, és 3 Kompania *Illyriai* Oláh Seregbéliekkel *Gládovában* hagyván, maga a' *Latterman* és *Pálfy* Obester Batalionjaival, az *Illyria* Oláh és *Rájszki* Seregből öfve-öntött 3-dik Batalionbéli népséggel, 11 tzug *Erdödy* Húzársággal, 8 ágyuval és 140 Keménylövőkkel meg-indúl, és 4^{ik} Jan. a' *Berlok* megett lévő tetökre szerentsésen meg-érkezvén, 5-dikben *Perfa Palánkán* túl 3 órányira ment, mely Helység az ellenség által elégettett és el-hagyattatott vala; és az akkori Kapitány, most Májor *Szarvas* Urat, a' Húzároknak edgyik részével előre küldé. — Minthogy a' gyalogság, nevezetesen az ágyuk, a' véghetetlen rosz és bakros utak miatt igen nehezen, későre és nagy nyomorusággal utozhatnak vala, tehát Obest. *Liptay* Ur még egy fél óra múlva érkezék *Szamarinovátzon* kereltül, midön már Májor *Szarvas* Ur a' véghetetlen ellenségtől meg-támodtatott vala. — A' Májor Ur a' maga maraknyi vitéz Húzáraival olly ellent állott, hogy az ellenségnek 5 szörte nagyobb Serge többszöri rá-ütésével-is nem tsak az, hogy semmit sem végezhetett, hanem végre egy Zászlójának a' Húzárok kezében való hagyásával egészen hátrálni kényszerítettett. — Az ellenség azért szalad vala a' *Bukoftzei* után, kiket a' Húzárok, a' rosz úttal semmit sem gon-

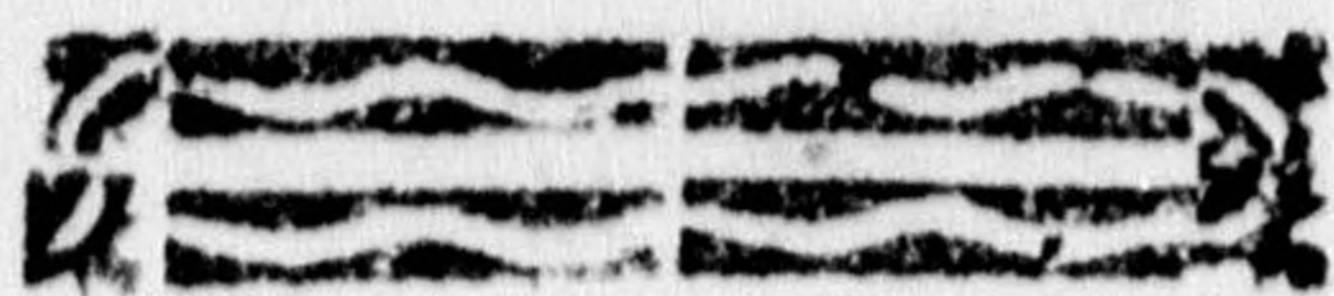

gondolván kergetnek vala. Az alatt Obester *Liptay* Ur-is meg-érkeztén segitti vala a' Húszárok ü-zését 2 ágyukkal és a' Szabad-lövökkel, kiket Májor *Kakitsovits* Vezérel vala.

Ezenközben a' Négotinnál sergestől bakrok ban magokat el rejtett Jantsárokra ágyukkal tüzelnek vala, és a' mi gyalagjaink is az ellenségnek utánnak álla. Ezen Májor *Szarvasy* Ur még nagyobb bátor-ságot vévén, a maga Húszárjaival az ellenséget egészen Bukoftzén túl kergeté, *Négotinhoz* egy ora járonyi földre, hól az ellenség magát a' hegy tető-kön megint öszve-szedvén, az ellent-állásra készíté. Hogy az ellenséget innenis el-kergethessék, siet va-la Obester *Liptay* Ur egy Batalion *Latterman* sergebellekkel *Szarvasy* Urnak segítségére Májor *Szöbel* Urral, hól az ellenség megint magyar vitézfégre találván, egy nyakos ellentállás után innen-is el kergették. Minekutánna az ellenségnek egy nagy része el szélesztetett volna, és a' léjtőn a' szaladásban bajoson mehetne, el-küldi Obester *Liptay* Ur' a' *Pálfy* Sergebéli Kapitány *Gergely* Urat egy osztály-al, és Kapitány *Kalmár* Urat a' Bánáti seregnek kemény lövőivel a' szolado ellenségnek üldözésére; maga pedig a' több néppel *Bukoftzé* felé mozdúl. Itt az ellenség 4-édszer szedte-öszve magát az ellent-állásra; de mihelyt a' mi népünk rajtok ütött, mindenkor sebes-szaladáshoz kezdett, és a' *Timokon* magát által huzta, még pedig olly siettséggel, hogy sokon a' vízbe hullottanak. Mármost az Obester *Liptay* Ur jó lábra állította magát a' *Bukoftzey* tetőkön, és Májor *Szöbel* Urat egy osztály gyalogfággal, 2 ágyukkal, és egy sereg Húszárral olly rendeléssel küldé-el, hogy a' *Timok* vizén lévő hidat foglalja-el. Ezt az ellenség sajditván, egy ujj ellentállással kívánna vala akadályoztatni, de a' mi ágyuinkból botsátott tűz, és az őket nyomban üldöző népünk kényszerítették a' vizen innen lévő tetők-re szaladni. — Minekutánna a' hid el-hordaték, el-foglalák a' mi sergének a' *Bukoftzey* tetöket, hól egy egész nap megmaradának. Demivel már 4 nap

és 4 étzáka a' szabad-ég alatt voltanak, (pedig tél van ám) 7-dikben a' serget bé vezeté *Liptay* Ur *Négotinba*, minekutánna *Bukoszté* 450 szabadfereg-béliekkel és egy tzug Huzárral meg-szállittatott volna. — Obester *Liptay* Urnak ezen szerentsés és bölts vezérléle által nem tsak a' távoztatott-el, hogy az ellenség *Orsovába* eleléget és eröt nem vihetett, hanem *Gládovát*-is és az egész *Krajnai* kerületet ez által [az ellenségtől bátorságossá tette. Az Ellenségnek ereje mint egy 5000 före ment, mellyet vezérlett *Mehmeth* Basa, és a' mi fogfágunkba esett *Kihaja*, más fő Török agákkal edgyütt. A' mi itt tsatázott népünk mindenestől fogva tsak 2440 fejekből álla; mégis a' mi Kárunk igen kevés, noha az ellenség holtjainak, sebelséinek és el-fogatjainak számok 500-ra mégyen. — El-fogattak az ellenség közzül 17 Tökök és 5 Tábori török szolgák. Prédába kaptanak a' miéink árpát és lisztet, de nem lókot; kaptanak 3 hordat flinta töltéssel terhelve. — Obester *Liptay* Urnak bizonyágtetele szerint, nevezetesen ki-mutatták ezen tsatában magokat, kivált képpen és mindenekfeiett az akkori Kapitány, most Májor *Szarvasy* Ur, kinek, és a' kivel vólt népnek tulajdonitjá *Liptay* Ur egészzen a' dolognak szerentsés ki-menetelét; mely erdeméért öfelfége által Főstrásamesternek és a' *Mária Theresia* Rendjének arany-keresztés *Kitterének*-is tétetett. — Főstrásamester *Kakitsovits* és *Szöbel*, Kapitány *Blümel*, Kapitány *G. Erdödy*, Fő Hadnagy *Neubár*, all. Hadnagy *Boldisár*, és *Bek*, Kadét Gróf *Festetits Péter*, Kadét *Kakus* Antal, az ágyuzok közzül *Paul* és *Hermann* minyájon különös vitézségekért dítferetnek. Egy szoval minden Tiszt Urakról és az egész jelen vólt népségről azt a' dítferetet tézsi. Obester *Liptay* Ur, hogy nem tsak a' nyomoruságos sonyorú utat minden zugalodás nélkül ki-állották, hanem az ellenség előtt-is mindenkor oroszlányi bátorsággal jelentenek-meg. Az all-Tisztek és Közemberek közzül kiváltképpen ki-mutották magokat vitézségekkel: Strásamester *Werpel* és *Láng*, Káplá-

Káplárok *Nagy*, *Goltberger*, *Szegő*, *Bene*, *Gergits*, *Mathyok*, *Novácz* és *Vizy* Urak: a' Közemberek között pedig *Perse*, *Pelits*, *Herman*, *Ivánovits*, *Milotser* és *Retting*. — Kik az emlékeztető arany és ezüst pénznek kéttlég kívül minden órán részesei lesznek. (**)

A' Serviában fekvő *Mihályovits* szabad-seregéről az iratik, hogy Generál *Ottó* alatt 1 Batt. gyalog és 1 Squadrom *Gréfen* Huszarokkal edgyütt egélszen *Krusevátzig* elé-mozdútlak. Midön ezt az ott lévő 2500 főből álló török őrizet meg-hallotta volna, mind el-szaladtanak, és a' mi népünk által ezen nevezetes és hasznos hely el-foglaltaték, Jan-6-dikán. Egy része ezen szabad seregnek azonnal elébb-mozdútlak. Mármost minden nap várjuk *Orsovának* fel-adattatását.

A' Posonyi Ujság Levelekből értjük, hogy N. Posony Vármegyének ezen hónapnak 18-dikán és 19-dikén közönséges gyűlése tartatott légyen, hól a' Királyi Biztos és fő Ispány *G. Brunzwik* Ur ő Excellentiája és a' V. Ispány *Mokripadári* Ur igen szép elől-járó beszéddel kezdenek a' tanátskozáshoz. Ezen N. Vármegye Státusainak végezése 19-dikben ő Felségéhez Bétsbe küldeték. — Meg-hótl ugyan itt 19-dikben Gróf *Illésháziné* Aszszony ő Nagysága, a' Tsillagos Keresztes Rendnek Tagja, 4 napokig tartott nyavallyája után, életének 80-dik esztendejében. — Felséges Urunk Tábori fő Superior *Melafin* Urat Székes-Fejérvári Püspökségre emelni méltotzatta. — Jan. 9 dikén azt írják a' Lengyelekkel szomszédos *Szepes* Vármegyéből, hogy Gallitziában már egynéhány 1000 Lovas és gyalog fegyvereseink talpon állanak, és máig-is gyülekeznek; mely Seregnek fő Vezérsége Hertz. *Koburgra* volna bizva. — Lengyel országból pedig azt a' hirt vevők a' napokban, hogy Pruszsiából ujra nagy transport minden-féle fegyverek érkeztenek volna-meg ide, és itt a' Réklutázás, fegyverben való gyakorlás és minden hadi-készületek rendkívül valók. Itt a' forró hideg egymásra hordja az embert, a' gyerekeken

rekeken köhögés van, melytől meg-dagadt nyakat kapnak, és hálnak egymásra. — Ugy haljuk, hogy minden Ts. K. Sergek parantsolatot vettek volna, hogy a' jövő Februáriusban Marshoz készüljenek. — 10-ezer tábori lovai vagynak ő Felségének Legény nélkül: ezekre ültetik a' Legényt. — A' Pruszszus mozgásra nézve még-is a' setétbe járunk, és a' fegyveres mozgáson kívül semmi bizonyost nem tudhatunk. A' Brünből jött Levelek szerint az egész Pruszszus tábor minden Tartományokban meg-mozdult és a' Lengyel-orzági széleken húzza magát öszve, még pedig *Varsao* felől. — A' mi Tseh-orzágbaan lévő Sergeink-is már tsatázó lábbon állanak, és itt egy 3000 főből álló gyalog és lovas Szabad sereg állittatik-fel. — A' Lembergi Levelek azt mondják, hogy Jan. 15-ő napján B. *Thugut* Ur oda érkezett vala; de alig nyugvá-ki magát, 's leg-ottan *Bukorest* felé indula; tehát a' Béke-ség dolga nyugszik. A' Konstantzinápolyban volt Orosz Követ B. *Bulgakov* is ugyan ezen napon érkezék ide, és minden mulatás nélkül Jász-váro-sa-felé indula. — Hogy Lengyel-orzágbaan mozgás van, nem tsuda, kivált ha igaz, a' mit a' közön-séges Levelekből olvashatunk, hogy H. *Potemkin* már *Ukrániába* bizonyos számú népével minden Nemzetek Törvényne ellen bé-szállott volna; és ezen bé szálláskor az ugy nevezett *Vit* Serge nagy kárt is vallott volna, mivel a' Lengyelek ellent-állottanak. Ezen hirt rövid időn bővebben meg-hal-juk, ha igaz. — A' Béke-ség kötésre küldött *Rájsz Effendiről* ugy gondolkoznak némellyek, hogy e' tsak azért jött volna, hogy késleltesse fenn függő-be a' tsetépatét mind addig, mig a' Lengyel Tár-saság a' Pruszszussal, Anglussal, Svéd-del és a' Por-tával el kezdett szövetkezés munkáját el-végzi, melyet most mindenfelé siettet. — A' tavaly még nálunk volt Obester H. *Ponyatovszkinak*, mostani Lengyel Generálmájornak 700-ezer farinton vett egy jó-zágot a' Báltya a' Lengyel Király, és egy Sereg könnyü lovaságnak igazgató Vezére. — Az An-

glus Hajók már fel-vagynak ágyuzva, Holláudiában minden Sergek mozgásban vagynak, és a' Hágából közelebb érkezett Levelek - szerint az Uraniai Herceghez egymást éri a' Pruszszus és Anglus Kurir. A' fegyvert Angliából Hollándia-felé, Pruszsziból pedig Lengyel-ország-felé Hajókon és szekereken költetetik, meg-is a' mozgásban lévő dolognak ábrázatja, mint valamely szemérmes Szüznek; a' titok' fekete fátyolával van bé fedezve. — A' Fel-séges Tsászár máig-is nyavallyás. — H. *Kaunitz* a' Státus édes Attya nem igen egészséges. — *Katharina* már 60 elztendő. A' Török Tsászár igen ifjui. — Frantzia és Anglia-országok az elztendei 62 million Lévántai Kereskedésbéli nyereséget a' Portától nem örömezt akarják el-veszteni. — Lengyel-ország fél az *Anatomiától*. — Svétziának dobog a' szive, ha arra emlékezik, hogy *Pétersburg-is* a' *Svéd földön* áll. — Pruszszia a' Hatalmos Szóm-szédoktól fél. — Hollándia máig-is részeg a' *Skál-dis* vizétől. — Belgiumban tsak ugy a' dolog a' mint lehet. Rövid idő alatt többet hallunk; de azt alig fogjuk hallani, hogy a' kenyér oltsóbb legyen.

Éppen akkor, midön már a' Kurir utban volna az az örvendetes hir toppona-bé Bétsbe, hogy *Orsová* már a' miéinktől által-vétetett volna; de ezen hir mellett még kezesétséget nem fogodhatunk, sem Urát nem adhatjuk honnan szármozott — ma kezdették Bétsben beszélgetni. — Ez-is ma érkezett *Varsóból*; hogy egy nagy *Anglus* Ur, kinék se nevét, sem Rangját nem tudják oda érkezett, hogy Lengyel Orzágnak Angliával kötöndő *Aliantziáje* annál hamarább tökéleteségre mehessen.